

Képzés és Gyakorlat

Training & Practice

20. évfolyam, 2022/1-2. szám

Képzés és Gyakorlat

A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus Neveléstudományi Intézetének
és a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karának
neveléstudományi folyóirata

20. évfolyam 2022/1–2. szám

Szerkesztőbizottság

Kissné Zsámboki Réka főszerkesztő

Szerkesztők:

Pásztor Enikő, Molnár Csilla

Kloiber Alexandra, Frang Gizella, Patyi Gábor,

Kitzinger Arianna angol nyelvi lektor

Szerkesztőbizottsági tagok:

Podráczky Judit, Varga László, Belovári Anita,

Kövérné Nagyházi Bernadette, Szombathelyiné Nyitrai Ágnes, Sántha Kálmán

Nemzetközi Tanácsadó Testület

Ambrusné Kéri Katalin, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Pécs, HU

Andrea M. Noel, State University of New York at New Paltz, USA

Bábosik István, Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár, HU

Horák Rita, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka (Szerbia),

Tünde Szécsi, Florida Gulf Coast University, College of Education, Fort Myers, Florida, USA

Jaroslaw Charchula, Jesuit University Ignatianum In Krakow, Faculty of Pedagogy Krakow, PO

Suzy Rosemond, KinderCare Learning Center, Stoneham, USA

Krzysztof Biel, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Jolanta Karbowniczek, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Maria Franciszka Szymańska, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Abdülkadir Kabadayı, Necmettin Erbakan University, A.K. Faculty of Education, Konya, TR

Szerkesztőség

Kissné Zsámboki Réka főszerkesztő

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Képzés és Gyakorlat Szerkesztősége

E-mail: kissne.zsamboki.reka@uni-sopron.hu

9400, Sopron, Ferenczy János u. 5.

Telefon: +36-99-518-930

Web: <http://trainingandpractice.hu>

Web-mester: Horváth Csaba

Felelős kiadó: Varga László dékán

A közlési feltételeket

a <http://trainingandpractice.hu> honlapon olvashatják szerzőink

Képzés és Gyakorlat

Training and Practice

20. évfolyam, 2022/1-2. szám

Volume 20, 2022 Issue 1-2.

TARTALOM

Table of Contents

TANULMÁNYOK

DINNYÉS KATALIN JULIANNA – PUSZTAFALVI HENRIETTE: <i>Digitális oktatás (hiánya) az egészségnevelésben – összehasonlító elemzés</i>	5
EMRI ZSUZSA – ANTAL KÁROLY: <i>Az elektorenkefalográfia alkalmazása az oktatásban</i>	14
IZSÁK HAJNALKA: <i>Javítóintézeti nevelők metaforákban tükröződő intézményképe</i>	28
SZONTAGH PÁL: <i>Hivatás- és pályamotiváció a Kárpát-medencei óvodapedagógus- és tanítójelöltek körében</i>	41

KÉPZÉS ÉS GYAKORLAT

CSÁKINÉ DOBOS LAURA: <i>Környezettudatosságra nevelés a múzeumokban</i>	50
GERLANG VIVIEN: <i>Fogalmi térképekkel és gondolattérképekkel támogatott földrajztanulás</i>	59
GŐSI ZSUZSANNA – KASSAY LILI: <i>Az online oktatás nehézségei a sportszervező képzésen</i>	71
HORVÁTH KATALIN: <i>Teaching Creative Musical Skills: Different Ways of Development in Instrumental Music Education</i>	80

KISZL PÉTER:
Pénzügyi kultúra a könyvtár- és információtudományi képzésben..... 98

MILU ILDIKÓ – BALOGH BENCE – NAGY DÁVID – KOCSIS ZSÓFIA:
*A kreatív tanulás és tanítás szolgálatában Gamifikációs értékelés
a saját fejlesztésű MotivApp applikációval* 110

RECENZIO

VÓDLI ZSOLT ISTVÁN:
A II. világháborút bemutató múzeumok a békére nevelésért 122

SZONTAGH PÁL¹**Hivatás- és pályamotiváció a Kárpát-medencei óvodapedagógus- és tanítójelöltek körében**

Feltételezésünk szerint napjainkban a pedagógus pálya (beleértve annak egzisztenciális, szervezeti és infrastrukturális feltételeit is) iránti motiváció eltér a nevelés-oktatás hivatása iránti elkötelezettség mértékétől (amely megélhető informális, vagy a köznevelési intézményrendszeren kívüli formában is). Kutatásunkban igyekeztünk az alsófokú pedagógusképzés hallgatóinak minél szélesebb körét megszólítani, és különböző leválogatások szerint válaszaikat értelmezni. Eredményeink alapján minden leválogatásban, korosztálytól, képző intézménytől és – részben – földrajzi helytől, állampolgárságtól is függetlenül igazolást nyert, hogy a pedagóguspálya erkölcsi és anyagi megbecsültségének hiánya súlyos kockázatokat rejt a pálya rekrutációja és retenciója szempontjából is.

Problémafelvetés

A pedagóguspálya vonzereje, a pályára kerülők száma, színvonala, motivációja évtizedek óta foglalkoztatja a nemzetközi és hazai szakmai nyilvánosságot. Mára már a szélesebb társadalmi közbeszédnek is tárgya a pedagógushiany, és ezzel összefüggésben a pedagógus-utánpótlás kérdése. Noha azt számos, széles körben ismert és elismert kutatás (Barber–Mourshed, 2007; OECD, 2007) bizonyítja, hogy az oktatás színvonala szempontjából a pedagógus személyisége, képzettsége, motivációja döntő jelentőségű tényező, a kedvezőtlen tendenciák ez elmúlt időszakban nemhogy nem mérséklődtek, hanem sokkal inkább felerősödtek.

Magyarországon a pedagógus pálya kedvezőtlen megítélése nem új jelenség, a kilencvenes évektől több kutatás enged következtetni a pályához kapcsolódó kedvezőtlen előmeneteli és jövedelmi lehetőségekre (Kocsis, 2002; Veroszta, 2015). „*A pedagóguspálya hallgatók körében mért megítélése mind a társadalmi, mind az anyagi megbecsültség tekintetében más szakmákkal összevetve alulmarad*” (Veroszta, 2015, p. 49).

Ezt igazolja az évről évre egyre látványosabb pedagógushiany. 2017-ben a tanárok 41%-a 50 éves vagy annál idősebb volt, és csak 6%-uk volt 30 év alatti. A pedagógusi alapképzésben magas a lemorzsolódási arány és a végzettek kevesebb mint fele kezdi meg a szakmát (Európai

¹ főiskolai docens, Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar, Gyakorlati és Továbbképzési Intézet; email: szontagh.pal@kre.hu

Bizottság, 2020, p.38). A pályakezdő pedagógusok száma nem képes pótolni a nyugdíjba vonulók számát. A tanárok kezdő fizetése az egyik legalacsonyabb az EU-ban (Eurydice, 2018/2019). 2019-re a tanárok fizetésének a nemzeti átlagbérhez viszonyított szintje a 2013-tól fokozatosan bevezetett korrekció előtti szint közelébe csökkent.

A Magyar Nemzeti Bank 2020-as versenyképességi jelentése szerint *„a tanári pálya anyagi megbecsültsége – az uniós országokhoz hasonlóan – Magyarországon is elmarad más felsőfokú végzettséget igénylő foglalkozásokétól. Hazánkban a közoktatásban dolgozók átlagos bére – az életpályamodell bevezetése ellenére is csupán – a felsőfokú végzettséggel rendelkezők 64–74 százaléka. (...) Magyarországon a pedagógusi életpályamodell 2013-as bevezetése jelentősen emelte a tanári fizetéseket, azonban azóta a hazai pedagógusbérek nem követték a gazdaságban tapasztalt dinamikus bérnövekedést. Az elvárásoktól elmaradó bérek csökkentik a pálya iránti érdeklődést, illetve pályaelhagyást okoznak.”*

A pálya- és hivatásmotiváció jelentősége és különbsége

A pályakezdő pedagógusok relatív kereseti helyzete hatással van arra, hogy a képzésből kikerülők pedagógusként helyezkednek-e el, illetve a pályán maradnak-e. *„Az óvodákban és alsó tagozaton dolgozó 25–34 éves magyar pedagógusok keresete a legalacsonyabb az azonos életkorú felsőfokú végzettségűek keresetéhez képest azon európai országok között, melyekről rendelkezésre állnak adatok”* (Varga szerk., 2019, p. 115).

Máthé szerint *„a magas szintű oktatás megteremtésének és fenntartásának biztosítéka az, hogy olyan pedagógusok kerüljenek a pályára és legyenek motiválva a pályán maradásra, akik jó minőségű pedagógusréteget alkotnak. Ennek feltétele egy megfelelő motivációs rendszer kialakítása. Amennyiben azok kerülnek a pályára, akik arra alkalmasak, elindulhat egy pozitív öngerjesztő folyamat”* (2018, p.18).

Feltételezésünk szerint napjainkban a pedagógus *pálya* (beleértve annak egzisztenciális, szervezeti és infrastrukturális feltételeit is) iránti motiváció eltér a nevelés-oktatás *hivatása* iránti elkötelezettség mértékétől (amely megélhető informális, vagy a köznevelési intézményrendszeren kívüli formában is).

A kutatás módszertana, hipotézisek

Kutatásunkban igyekeztünk az alsófokú pedagógusképzés hallgatóinak minél szélesebb körét megszólítani, és különböző leválogatások szerint válaszaikat értelmezni. Kutatásunk első fázi-

sában első éves óvodapedagógus hallgatók, második fázisában végzős óvodapedagógus-jelöltek hivatás- és pályamotivációját kutattuk, majd a harmadik fázisban a Kárpát-medence négy országának (Magyarország, Szlovákia, Románia, Szerbia) 11 magyar tannyelvű pedagógusképző felsőoktatási intézményének 17 telephelyén végeztünk felméréseket, a hallgatók hivatás- és pályaválasztási motívumait kutatva. Végezetül a szakvizsgára készülő diplomás, gyakorló pedagógusok körében végeztünk azonos témájú felmérést.

Mérőeszközünk a FIT-Choice skála (Factors Influencing Teaching Choice Scale) (Richardson–Watt, 2006) adaptált változata volt. Az azonos mérőeszköz használata lehetővé teszi, hogy különböző leválogatási csoportok között összehasonlításokat tegyünk.

Kutatásunk kezdetén az alábbi hipotéziseket fogalmaztuk meg.

- (1) A hallgatók körében a hivatásmotiváció értéke erősebb a pályamotivációénál;
- (2) az egyházi felsőoktatásban tanulók hivatásmotivációja erősebb a világi képzésben résztvevőkénél, körükben a hivatás- és pályamotiváció különbsége is nagyobb;
- (3) a határon túli intézményekben magyar nyelvű (kisebbségi) pedagógusképzésben tanulók esetében a hivatásmotiváció szerepe erősebb a mai Magyarországon tanulókénál, körükben a hivatás- és pályamotiváció különbsége is nagyobb;
- (4) a végzős évfolyamokon tanuló hallgatók pályamotivációja erősebb az első éves hallgatókénál, ami közvetett bizonyítéka lehet a felsőoktatási intézmények eredményes pályaszocializációs tevékenységének;
- (5) a levelező munkarendben tanuló hallgatók pályamotivációja erősebb a nappaliskéinál, utóbbiak között több a nem kiforrott, naiv elképzelés a pedagógus pályáról. Ezzel kapcsolatban feltételezzük, hogy a pedagógus pálya családbarát időbeosztása és változatossága a munkatapasztalattal döntően már rendelkező, sok esetben családos, levelező munkarendű hallgatók számára nagyobb motiváló erővel bír.

Eredmények

Általában a különféle válaszadói csoportok válaszaik között csak árnyalatnyi különbségek találhatók. Elemzéseinkben néhány esetben derült fény az egyes válaszadói csoportok között olyan különbségekre, amelyek továbbgondolásra, elemzésre érdemesek.

Kutatásunkban igazolódott, hogy az *óvodapedagógus* képzésre jelentkezők körében a hivatásmotiváció a döntő (Szontagh, 2021a). A szak választásakor a vonzó tényezők többsége a nappali és levelező munkarendben is a hivatásmotiváció körébe sorolható. A levelező munka-

rendben tanuló első éves óvodapedagógus hallgatók pályamotivációja sokoldalúbbnak és kiérleltebbnek bizonyult a nappalisoknál, utóbbiak között több a nem kiforrott, naiv elképzelés a pedagógus pályáról. A pedagóguspálya családbarát időbeosztása és változatossága az első éves levelező munkarendű óvodapedagógus hallgatók számára nagyobb motiváló erővel bír.

A végzős óvodapedagógusok körében nem igazolódtott ugyanakkor, hogy a hivatásmotiváció területén a nappalis, a pályamotiváció területén a levelezős hallgatók átlageredményei lennének magasabbak, hiszen a két válaszadói csoportban egyik terület összátlagában sem mutatkozott érdemi különbség. A végzős óvodapedagógus hallgatók többsége újra az óvodapedagógusi képzést választaná (nappalisok 70%, levelezők 65%) és 78%-uk diplomaszerzés után óvodapedagógusként kíván elhelyezkedni.

Ha az elsős és a végzős óvodapedagógus hallgatók körében lefolytatott két, különböző módszertanú, de azonos tartalmú kutatást tekintjük, megállapítható, hogy a hallgatók nem tartalékkarrierként, „jobb híján” választják az óvodapedagógia szakot, és a képzés végeztével is fennmarad az intrinzik hivatásmotivációjuk. A pályaszocializáció eredményeként szakmai önképük megerősödik, és pályáraállási szándékuk többségében annak ellenére fennmarad, hogy a pedagógusi hivatás érzelmi és munkaterhelését, tudományos és gyakorlati tudásigényét felismerik.

A *tanítójelölt* hallgatók körében a hivatásmotiváció értéke erősebbnek bizonyult a pályamotivációénál. A hivatásmotivációs itemek összesített megítélése négyes skálán közel egy egésszel (0,9446) magasabbak a pályamotivációs itemekénél. A két kérdéscsoporton belül mért szórás körülbelül azonos (0,34087 illetve 0,36148).

A *világi és egyházi fenntartású* felsőoktatási intézmények hallgatóinak eredményei alapján megállapítottuk, hogy a felekezeti fenntartású intézményekben tanulók hivatásmotivációja kissé magasabb a világiakénál (Szontagh, 2021b). A hivatás- és pályamotiváció különbsége a magyarországi egyházi intézmények hallgatóinak körében ugyancsak nagyobb a világi intézmények hallgatói körében mértnél. Különösen igaz ez a református fenntartású tanítóképzésre.

Eredményeink azt mutatják, hogy a hivatásmotiváció területén nem tesz nagy különbséget az, hogy a hallgató *mely (utód)állam területén* végzi tanulmányait, éli életét (Szontagh, 2021c). A hivatásban sokkal erősebbek azok a kapcsok, amelyek a Kárpát-medence magyar nemzetiségű tanítójelöltjeit összekötik, mint amelyek élethelyzetükből fakadóan különbséget tesznek közöttük. A pályamotiváció területén ugyanakkor sokkal nagyobbak a különbségek a két válaszadói csoportban. A négyes skálán egy egészet meghaladó (!) vagy megközelítő különbségek kivétel nélkül a pedagógusok anyagi és társadalmi megbecsülésével kapcsolatban mutatkoznak.

Ezeknek a területeknek a megítélésében virtuális szakadék tátong a magyar határ két oldala között – a magyarországi viszonyok kárára.

Az *első- és utolsóéves* hallgatók válaszait elemezve megállapítható, hogy noha vannak olyan részeredmények, amelyek visszaigazolják a képző intézmények pályaszocializációs eredményeit (pl. a „rendelkezik a jó tanító tulajdonságaival”, illetve a „pozitív tanulási élményei voltak” ítemek eredményei), a pedagógus pálya társadalmi presztízsvesztése és anyagi ellehetetlenülése a képzés előrehaladtával – és a pályáraállási döntés meghozatalának közelebbre kerülésével – egyre inkább elbizonytalanítják a pedagógushallgatókat. Ezeket a külső, a pedagógusképzéstől független tényezőket úgy tűnik, hogy a képző intézmények hivatássocializációs törekvései nem tudják ellensúlyozni.

A *levelező munkarendben* tanuló hallgatók hivatás- és pályamotivációja gyengébb nemcsak a *nappalisokénál*, de a teljes mintánál is. Bár az igazolható, hogy a levelezős hallgatók hivatásmotivációjában kevesebb a nem kiforrott, naiv elképzelés a pedagógus pályáról és több a realisabb mérlegelés alapján álló pályakorrekciós elhatározás, a pályával kapcsolatos szkepszis körükben még erősebb, mint a nappali tagozaton tanuló hallgatók között.

Végezetül a kontrollcsoportként megvizsgált *szakvizsgára készülő gyakorló pedagógusok* eredményei alapján elmondhatjuk, hogy a pályán töltött évekkkel a hivatásmotiváció nem vagy alig csökken, a gyerekekkel való foglalkozás öröme és lehetőségei még mindig motiválják a gyakorló pedagógusokat. Ugyanakkor sajnos az is kiviláglik az adatokból, hogy az évek előrehaladtával már nem a fizetés, hanem egyértelműen és leginkább a társadalmi elfogadottság a legerősebb demotiváló tényező. A pályamotiváció a gyakorló pedagógusok esetében minden hallgatói részpopulációnál alacsonyabb, annak ellenére, hogy mintánkba a szakvizsgára készülő, magukat továbbképző, a pedagógus előmeneteli rendszerben viszonylag jól pozícionált alanyok kerültek be.

Összegzés

Összegzésként megvizsgáltuk, hogy a hivatás- és pályamotiváció mely kérdéseiben mutatható ki a három válaszadói csoport (óvodapedagógus hallgatók, tanítójelöltek, gyakorló pedagógusok) között szignifikáns eltérés, vagyis melyek azok a motivációs tényezők, amelyek a végzettségtől és/vagy a pályán töltött időtől függően a leginkább változnak.

A végzős óvodapedagógus hallgatók (N=50), a végzős tanító szakos hallgatók (N=109) és a szakvizsgára készülő gyakorló pedagógusok (N=20) válaszait egyszempontos variancia-ana-

lízissel megvizsgáltuk az Analysis of variance (ANOVA) módszerrel. Elemzésünk során megállapítást nyert, hogy összesen kilenc item esetén mutatkozik szignifikáns eltérés az egyes válaszadói csoportok között.

A gyakorló pedagógusok körében szignifikánsan többen értékelik úgy, hogy jó pedagógus példaképek voltak, mint bármely hallgatói csoportban. Ez azt mutatja, hogy a pedagógus példaképek szerepe nemcsak a képzésben, hanem a pálya során is kiemelt jelentőségű. Mindez rámutat a köznevelésben a formális és informális mentori rendszer fontosságára és jelentőségére is (Nagy, 2004; Paksi et al., 2015). *„Azok, akik az alacsony társadalmi megbecsültség, a nem kielégítő bérezés vagy a munkaerőpiacon megjelenő alternatív munkavállalási lehetősége ellenére a pályán maradást választják (...), e döntést leggyakrabban egy-egy konkrét munkahelyen szerzett tapasztalatok alapján hozzák meg”* (Halász 2015, p. 27).

Ugyancsak szignifikáns eltérés van (különböző szórással) a szakvizsgára készülő hallgatók és az óvodapedagógus hallgatók között a pozitív tanulási élmények tekintetében. Ennek oka feltételezhetően az óvodapedagógus szak alacsony felvételi követelményeiben, illetve a szakvizsgás hallgatókra jellemző „life-long learning” attitűdben keresendő.

A nevelés-oktatást a tanítójelöltek és a gyakorló pedagógusok érzelmileg sokkal megterhelőbbnek tartják az óvodapedagógus-jelölteknél, ez a nevelői feladatok különböző felfogására, az óvodapedagógusok eltérő hivatásszemélyiségére utal.

A pályamotiváció területén nem meglepő, hogy a pályakezdő, végzős hallgatók számára szignifikánsan nagyobb jelentősége van a pedagógus szakma mobilitási motivációjának, mint a sok esetben családos, állásban lévő gyakorló pedagógusok körében.

A hallgatói vélemények jól tükrözik, hogy a pedagógus pálya jövedelmi viszonyain belül is jelentős eltérések vannak: az óvodapedagógus hallgatók szignifikánsan alacsonyabbra értékelik a pálya várható jövedelmezőségét a tanítóknál (mindkét érték roppant alacsony).

Míg a várható alacsony jövedelem az óvodapedagógus-jelöltek, a társadalmi presztízis-deficit a gyakorló pedagógusok körében a leginkább visszatartó erő, ezen a területen az ő eredményeik szignifikánsan alacsonyabbak a tanítójelöltekénél.

Nem meglepő, hogy a pályapercepció külső hatásai (t.i. amikor a környezet próbálja lebeszélni a válaszadót a pedagóguspálya választásáról) nagyobb befolyást gyakorol a hallgatói csoportokra, mint az évek óta a pedagóguspályán lévő szakvizsgázókra. Ennek részben oka lehet az a nemzetközi tapasztalat is, mely szerint a környezet régebben inkább rá-, napjainkban inkább lebeszélni a pedagógus pályára készülőket vagy ott foglalkoztatottakat hivatásukról (Richardson–Watt i.m.).

Következtetések

Eredményeink alapján minden leválogatásban, korosztálytól, képző intézménytől és – részben – földrajzi helytől, állampolgárságtól is függetlenül igazolást nyert, hogy a pedagóguspálya erkölcsi és anyagi megbecsültségének hiánya súlyos kockázatokat rejt a pálya rekrutációja és retenciója szempontjából is. Továbbra is igaz, hogy „a leggyakrabban hallott ellenérv a pedagóguspályával kapcsolatban a megbecsültség hiánya; a társadalmi megbecsültségnek nevezett komplex, társadalmi attitűdöket, szakmai elemeket is magába foglaló kategória mellett vagy azon belül, többnyire a pálya anyagi »előnytelenységét« emlegetik” (Chrappán, 2013, p. 236).

Úgy találtuk, hogy ezek a hátrányok hosszútávon felülírnak szinte minden belső motivációt és nagyban megnehezítik (ha ugyan el nem lehetetlenítik) a pedagógusképzés pályaszocializációs küldetését is, hiszen – több más kutatással (pl. Veroszta, 2015) egybecsengően – a mi eredményeink is azt mutatják, hogy a hallgatók számára a pályaválasztás nem társul kedvező pályapercepcióval. A szakirodalom szerint a pedagógusképzés választása jelentős részben csak a felsőfokú tanulmányok megkezdésére vonatkozó döntés és nem elkötelezett életpálya-választás (Hajdú, 2001). Napjainkban is igaz lehet, hogy „a hallgatók jelentős része jól motiváltan, de csekély tudatossággal iratkozik be a főiskolára. Motiváltságukat iskolai élményeiknek, tanáraik személyes hatásának és – nem kevésszer – téves elképzeléseknek köszönhetik” (uo. p.35). Eredményeink alapján ez a naiv hivatásmotiváció a képzés és a gyakorlatok során részben átalakul tudatos pályapercepcióvá, ezzel párhuzamosan ugyanakkor a pedagóguspálya munka- és életkörülményeinek megtapasztalása sokszor el is bizonytalanítja a hallgatókat.

BIBLIOGRÁFIA

- Barber, M. – Mourshed, M. (2007). *Mi áll a világ legsikeresebb iskolai rendszereinek teljesítményének hátterében?* London: McKinsey&Company, [online] <https://mek.oszk.hu/09500/09575/09575.pdf> [2021. szeptember 29.]
- Chrappán M. (2013). Elégedettség és mobilitási esélyek a pedagógusképzésben végzettek körében. In: Garai O. – Veroszta Zs. (szerk.): *Frissdiplomások, 2011.* (pp. 231–263.) Budapest: Educatio.
- Európai Bizottság (2020). *2020. évi országjelentés, Magyarország,* [online] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european_semester_country-report-hungary_hu.pdf [2021. szeptember 29.]

- Eurydice (2018/2019). *Teachers' and school heads' salaries and allowances in Europe*. [online] <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/90e96d48-11bd-11eb-9a54-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-166346631> [2021. szeptember 29.]
- Hajdú E. (2001). A harmadik évezred első nevelői lesznek. *Új Pedagógiai Szemle*, 51. évf. 9. sz. pp. 25–35.
- Halász G. (2015). *Pedagógusszakma, pedagógusmunka és személyes adottságok. A pedagógusok pályamotivációit vizsgáló kutatás eredményeinek hasznosítása*. Budapest: Oktatási Hivatal.
- Kocsis M. (2002). Tanárok véleménye a pályáról és a képzésről. *Iskolakultúra*, 12. évf. 5. sz. pp. 66–78.
- Magyar Nemzeti Bank (2020). *Versenyképességi jelentés 2020*. [online] <https://www.mnb.hu/letoltes/versenykepessegi-jelentes-hun-2020-0724.pdf> [2021. szeptember 29.]
- Máthé B. (2018). *A pedagógus személyiség változása a tanári életpálya során az egyetemi padtól a nyugdíjig. A pedagógus magánéleti körülményeinek és munkájának kölcsönhatása* [Doktori értekezés]. Eger: Eszterházy Károly Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola.
- Nagy M. (2004). Pályakezdés, mint a pedagógusképzés középső fázisa. *Educatio*, 13. évf. 3. sz. pp. 375–390.
- OECD (2007). *A tanárok számítanak. A hatékony pedagógusok pályára vonzása, fejlesztése és pályán való megtartása*. Ford.: Ottlik A. [online] https://read.oecd-ilibrary.org/education/teachers-matter-attracting-developing-and-retaining-effective-teachers_9789638739940-hu#page1 [2021. szeptember 29.]
- Paksi B., Veroszta Zs., Schmidt A., Magi A., Vörös A., Endródi-Kovács V. és Felvinczi K. (2015). *Pedagógus-pálya-motiváció: Egy kutatás eredményei*, Budapest: Oktatási Hivatal.
- Richardson, Paul W. – Watt, Helen M. G. (2006). Who Chooses Teaching and Why? Profiling Characteristics and Motivations Across Three Australian Universities. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education* 34. évf. 1. sz. pp. 27–56. DOI: [10.1080/13598660500480290](https://doi.org/10.1080/13598660500480290)
- Szontagh P. (2021a). Hivatás- és pályamotivációs tényezők első éves óvodapedagógus hallgatók körében. *Iskolakultúra* 31. évf. 1. sz. pp. 26–44.
- Szontagh P. (2021b). Hivatás- és pályamotiváció a világi és egyházi fenntartású felsőoktatási intézmények pedagógushallgatóinak összehasonlításában. *Magyar Református Nevelés* 2. sz. pp. 36–45. DOI: [10.14232/ISKKULT.2021.01.26](https://doi.org/10.14232/ISKKULT.2021.01.26)
- Szontagh P. (2021c). Hivatás- és pályamotiváció a Kárpát-medencei magyar tanítójelöltek körében. *Magiszter* 19. évf. 1. sz. pp. 3–16.

Varga J. (szerk.) (2019). *A közoktatás indikátorrendszere 2019*. Budapest: KRTK KTI.

Veroszta Zs. (2015). Pályakép, szelekció a pedagóguspálya választásában. *Educatio* 24. évf., 1. sz. pp. 47–62.

SZONTAGH, PÁL

MOTIVATIONS FOR THE PROFESSION AND CAREER ADVANCEMENTS AMONG KINDERGARTEN
TEACHER AND TEACHER CANDIDATES IN THE CARPATHIAN BASIN

We suppose that today, the motivation for the career of a pedagogue (including its existential, organizational and infrastructural conditions) is different from the level of commitment to the profession of an educator (which can be experienced informally, or outside of the public education system). In our research, we made efforts to address the widest possible range of student elementary teachers and to interpret their responses using different filters. Based on our results, in all breakdowns, regardless of age group, training institute or, in part, geographical location and nationality, it is proven that lack of social and financial esteem of the profession poses serious risks for the recruitment and retention of teachers.